

Woningbouw Vinkenvolderweg te Alblasterdam Effecten op beschermde soorten

Oriënterend onderzoek (*quick scan*) in het kader van de
Flora- en faunawet

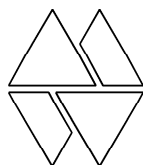
Conceptrapport

K.D. van Straalen
D. Emond
G. Hoefsloot

Woningbouw Vinkenvolderweg te Alblasterdam Effecten op
beschermde soorten

Oriënterend onderzoek (*quick scan*) in het kader van de Flora- en
faunawet

K.D. van Straalen
D. Emond
G. Hoefsloot



Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

opdrachtgever: gemeente Alblasterdam

19 oktober 2010
rapport nr. 10-168

Status uitgave: eindconcept

Rapport nr.: 10-168

Datum uitgave: 19 oktober 2010

Titel: Woningbouw Vinkenvolderweg te Alblasserdam Effecten op beschermde soorten

Subtitel: Oriënterend onderzoek (*quick scan*) in het kader van de Flora- en faunawet

Samenstellers: ing. K.D. van Straalen
drs. D. Emond
ir. ing. G. Hoefsloot

Aantal pagina's inclusief bijlagen: 28

Project nr.: 09-692

Projectleider: Drs. D. Emond

Naam en adres opdrachtgever: Gemeente Alblasserdam
RMO
de heer I. Delsing Nicolaas
Postbus 2
2950 AA Alblasserdam

Referentie opdrachtgever: **Orderbon nr./contractnr./briefnr/dd mmm 200x**

Akkoord voor uitgave: ir. E.J.F. de Boer
Teamleider

Paraaf:

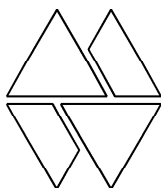


Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Alblasserdam

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.



Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

Voorwoord

De gemeente Alblasserdam is voornemens om op percelen ten zuiden van de Vinkenvolderweg te Alblasserdam woningbouw te realiseren. Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet.

De gemeente Alblasserdam heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om een oriënterend onderzoek / *quick scan* naar beschermde soorten op percelen ten zuiden van de Vinkenvolderweg uit te voeren in juli 2009. En in vervolg daarop is in het voorjaar van 2010 in het plangebied nader onderzoek verricht naar het voorkomen van heikikker, rugstreeppad en grote modderkruiper. In dit rapport wordt verslag gedaan van de bevindingen uit beide onderzoeken.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

K.D. van Straalen	rapportage
G. Hoefsloot	veldwerk, rapportage
F. Brekelmans	veldwerk
D. Emond	projectleiding

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het Kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem is ISO gecertificeerd.

Vanuit de Gemeente Alblasserdam werd de opdracht begeleid door de heer I. Delsing.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Aanpak natuurtoets	8
1.3 Het plangebied en voorgenomen ingreep	10
1.4 Bronnenonderzoek	10
2 Effecten op flora en fauna	13
2.1 Flora	13
2.2 Vissen	13
2.3 Amfibieën	14
2.4 Reptielen	16
2.5 Grondgebonden zoogdieren	16
2.6 Vleermuizen	17
2.7 Vogels	17
2.8 Beschermde soorten ongewervelden	18
3 Conclusies en aanbevelingen	19
3.1 Flora- en faunawet: conclusies ten aanzien van ontheffingsaanvraag	19
3.2 Aanbevelingen	19
4 Literatuur	21
Bijlage 1 Veldformulier	23
Bijlage 2 Wettelijk kader	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Alblasserdam is voornemens om woningbouw te realiseren aan de Vinkenspolderweg te Alblasserdam.

Bij de uitvoering van de bouw van de woningen aan de Vinkenspolderweg zal rekening moeten worden gehouden met het huidige voorkomen van krachtens de Flora- en faunawet beschermde soorten planten en dieren. Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt, of dat ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moet worden verkregen (zie Bijlage 1). Bovendien dient rekening te worden gehouden met eventuele effecten op beschermde natuurgebieden.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een oriënterend veldonderzoek in juli 2009 naar beschermde soorten en een nader onderzoek naar heikikker, rugstreeppad en grote modderkruiper in april en mei 2010. Deze rapportage geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig en/of kunnen in het plangebied voorkomen (Hoofdstuk 2)?
- Welke functie heeft het plangebied voor de aanwezige beschermde natuurwaarden (Hoofdstuk 2)?
- Welke effecten op beschermde natuurwaarden heeft de ingreep (Hoofdstuk 2)?
- Worden verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden? Zo ja, welke (Hoofdstuk 2)?
- Moet hiervoor ontheffing worden aangevraagd (Hoofdstuk 3)?
- Is nader onderzoek nodig (Hoofdstuk 3)?
- Zijn er mogelijkheden voor mitigatie (vermindering) en compensatie van schade aan beschermde natuurwaarden (Hoofdstuk 3)?

Deze rapportage kan dienst doen bij de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag ex artikel 75 in het kader van de Flora- en faunawet. De beoordeling van het voorkomen van en effecten op beschermde soorten is opgesteld op basis van de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

1.2 Aanpak natuurtoets

Quick scan

De *quick scan* betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De *quick scan* vindt plaats op grond van:

- Bronnenonderzoek
- Oriënterend terreinbezoek
- Expert judgement.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is het Natuurloket op internet (www.natuurloket.nl) bezocht en zijn diverse verspreidingsatlassen van relevante soortgroepen, (jaar)verslagen van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) en de notitie bevindingen veldbezoek Vinkepolderweg (van Eekelen, 2009) geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Oriënterend terreinbezoek

Het plangebied is op 31 juli en 13 augustus 2009 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Hiervan de notitie 'Bevindingen veldbezoek Vinkepolderweg', 13 augustus 2009 opgesteld (van Eekelen, 2009).

Bij de avondbezoeken voor het nader veldonderzoek amfibieën en vissen is tevens gelet op de aanwezigheid van vleermuizen. Hierbij is gebruik gemaakt van een batdetector.

Nader veldonderzoek

In de notitie van het veldonderzoek in 2009 is geadviseerd nader onderzoek uit te voeren naar heikikker, rugstreeppad en grote modderkruiper. Het plangebied is opgedeeld in twee delen, het westelijk gebied (o.a. braakliggend terrein, paardenweitje, sportvelden) en het oostelijk gebied (percelen 120, 133, 156, 157, 580 en 581). Deze locaties zijn bezocht op 20 april, 25, 27 en 30 mei.

Amfibieën

Voor de heikikker is op een geschikte avond (windstil, geen regen) op 7 april een avondbezoek uitgevoerd waarbij de soort op geluid is geïnventariseerd en is gezocht naar eiklommen. Het tweede veldbezoek, waarbij gezocht is naar juvenielen op het land langs watergangen en onder vochtige schuilplaatsen, is gecombineerd met het onderzoek naar rugstreeppad en vissen (zie onder).

De voortplantingsperiode van de rugstreeppad is later in het seizoen dan die van de heikikker waardoor het gecombineerd uitvoeren van de inventarisatie van beide soorten niet mogelijk is. Voor het vaststellen van koren roepende mannetjes rugstreeppad zijn in mei twee avondbezoeken uitgevoerd op relatief warme en windstille avonden.

Vissen

De grote modderkruiper is in mei geïnventariseerd met behulp van zes speciale amfibie/visfuiken en twee kleine visfuiken. Deze fuien zijn gedurende een week op de meest kansrijke plekken geplaatst. Het gaat om de smalle, ondiepe vegetatierijke slootjes rondom en in het beweide graslandperceel in het oosten van het plangebied. De amfibie/visfuiken zijn zo gemaakt dat amfibieën atmosferische lucht kunnen happen. Dit om verdrinken te voorkomen. De toe te passen methodiek leent zich ook voor andere beschermde soorten vissen zoals bittervoorn en kleine modderkruiper. Het plaatsen en controleren van de fuien is gecombineerd met het avondbezoek voor de rugstreeppad.



Figuur 1 Begrenzing plangebied

1.3 Het plangebied en voorgenomen ingreep

Het plangebied ligt ten zuidoosten van Alblasterdam aan de noordzijde van de A15 tussen de Edisonlaan en de Zieuwe vliet. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrensd door de Vinkenvolderweg (zie figuur 1). Het plangebied is opgedeeld in twee delen, het westelijk gebied (o.a. braakliggend terrein, paardenweitje, sportvelden) en het oostelijk gebied (percelen 120, 133, 156, 157, 580 en 581).

Het gebied bestaat uit graslandjes, deels begraasd door een aantal schapen en koeien, een parkeerplaats, sportvelden met bosplantsoen en tussenliggende watergangen en wegen.

De graslanden in het plangebied worden doorkruist door een aantal smalle sloten, aan de rand van het oostelijke deel van het plangebied stroomt een brede wetting.

In het plangebied zullen woningen worden gebouwd. Binnen het plangebied worden geen bestaande gebouwen gesloopt. Voor de uitvoering van de ingreep zijn drie verschillende varianten opgesteld, in alle drie de varianten worden watergangen gedempt en nieuwe watergangen aangelegd.

1.4 Bronnenonderzoek

Het plangebied 'Vinkenvolderweg' ligt in het kilometerhok x:106 / y:430. Een eerste indruk van beschikbare gegevens over mogelijk aanwezige beschermde soorten geeft het Natuurloket (www.natuurloket.nl zie tabel 1.1). Het plangebied beslaat met een oppervlak van 0,5 ha 0,5 % van het kilometerhok waarvan brongegevens beschikbaar zijn.

Tabel 1.1. Rapportage Natuurloket voor kilometerhok x:106 / y:430
FF1 = Flora- en faunawet categorie 1 (vrijstelling); FF23 = Flora- en faunawet categorie 2 of 3 (strik(er) beschermd); H/V = Habitatrichtlijn / Vogelrichtlijn; RL = Rode lijst

Soortgroep	FF1	FF23	H/V	RL	Volledigheid	Detail	Actualiteit
Vaatplanten					matig		1975-1990
Mossen					niet		1997-2007
Korstmossen					niet		1992-2007
Paddenstoelen					niet		1992-2007
Zoogdieren					niet		1997-2007
Broedvogels					niet		1996-2007
Watervogels			44		redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen					niet		1992-2007
Amfibieën	2	1	1	1	redelijk	51-100%	1992-2007
Vissen					niet		1992-2007
Dagvlinders					slecht		1998-2007
Nachtvlinders					niet		1980-2007
Libellen					matig		1992-2007
Sprinkhanen					niet		1993-2007
Overige ongewervelden	-	-	-		slecht		1993-2007

Binnen het kilometerhok zijn de watervogels en amfibieën redelijk onderzocht, de overige soortgroepen niet of slecht. In het kilometerhok zijn twee amfibieënsoorten uit tabel 1 en één amfibieënsoort uit tabel 2/3 uit de Flora- en faunawet aangetroffen.

Om een zo goed beeld te krijgen van in de regio voorkomende beschermde soorten is gebruik gemaakt van openbaar toegankelijke en betrouwbare bronnen, waaronder verspreidingsatlassen, recente artikelen en internetsites (zie literatuurlijst).

2 Effecten op flora en fauna

2.1 Flora

Huidige functie plangebied

Het terrein bestaat uit weilandjes en sloten. De weilandjes worden door schapen en koeien begraasd en hebben een kenmerkende begroeiing van grasland op kleibodem, met soorten als pinksterbloem, kruipende boterbloem, madeliefje, herderstasje, Engels raaigras, beemdgrassen, fioringras en ridderzuring. De oevers zijn onder andere begroeid met liesgras, gele waterkers en witte/slanke waterkers. In de sloten groeit gewoon sterrenkroos. Tijdens het veldbezoek in 2010 is de beschermde zwanebloem uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet waargenomen in een sloot in het oostelijke deel van het plangebied. Op grond van de aangetroffen vegetaties, het beheer en overige terreinkenmerken wordt de aanwezigheid van andere beschermde soorten uitgesloten.

Effecten en verbodsbepalingen

De ingreep kan leiden tot verlies en het vernietigen van een groeiplaats van de zwanebloem. Dit is een soort uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor soorten uit Tabel 1 geldt echter een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet bij projecten die vallen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

De ingreep heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van de genoemde soorten omdat door de ingreep slechts een groeiplaats wordt aantast en de soort in de regio algemeen voorkomt.

2.2 Vissen

Huidige functie plangebied

Tijdens het veldbezoek in 2009 zijn de beschermde soorten bittervoorn en kleine modderkruiper waargenomen. Tijdens de veldbezoeken in 2010 is een exemplaar van de kleine modderkruiper aangetroffen in een fuik in het oostelijke deel van het plangebied (tabel 2.2). In de sloten binnen het westelijke deel van het plangebied ligt veel afval en organisch materiaal en zijn op de meeste plekken erg ondiep, waardoor deze ongeschikt zijn als leefgebied van bittervoorn. Bittervoorn is in 2009 wel westelijk net buiten het plangebied in een bredere watergang aangetroffen.

De wateren in het oostelijk deel van het plangebied hebben voor bittervoorn en kleine modderkruiper een functie als leefgebied. Naast de bovengenoemde soorten zijn verder brasem, snoek, tiendoornige stekelbaars en blankvoorn waargenomen. De grote modderkruiper is in het plangebied niet aangetroffen. Op basis van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat er geen populatie grote modderkruiper voorkomt in het plangebied.

Effecten en verbodsbepalingen

Binnen het plangebied zijn de bittervoorn (Tabel 3) en kleine modderkruiper aangetroffen (Tabel 2). Voor soorten uit Tabel 3 van de Flora- en faunawet geldt dat in eerste instantie voorkomen moet worden dat er verbodsbepalingen worden overtreden.

Voor de bittervoorn en kleine modderkruiper geldt dat bij alle inrichtingsvarianten een deel van de geschikte watergangen verdwijnt en er verlies aan leefgebied optreedt. Hierdoor worden verbodsbepalingen overtreden. Daarnaast worden er enkele nieuwe watergangen gegraven. Deze kunnen in potentie nieuw leefgebied voor bittervoorn en kleine modderkruiper vormen. Door een juist inrichting en een juist beheer zijn effecten daarom te mitigeren.

De ingreep heeft in dat geval geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van beide soorten. De ingreep is verder beperkt en het aantal dieren dat binnen het plangebied kan voorkomen is relatief klein.

In de definitieve planvorming dient met deze soorten rekening te worden gehouden. In § 3.2 zijn mitigerende maatregelen opgenomen om de schade aan deze soorten te voorkomen.

Tabel 2.2 Te verwachten effecten op beschermde soorten vissen.

Soort	Voorkomen	Effecten	Overtreding verbodsbepalingen
Bittervoorn	zeker	verlies areaal, vernietiging leefgebied	Zonder mitigatie artikel 9 & 11
Kleine modderkruiper	zeker	verlies areaal, vernietiging leefgebied	Zonder mitigatie artikel 9 & 11

2.3 Amfibieën

Huidige functie plangebied

Tijdens het veldbezoek in 2009 zijn bastaardkikker, bruine kikker en kleine watersalamander waargenomen. Deze soorten staan in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Aanbevolen werd om nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van heikikker en rugstreeppad. Tijdens de veldbezoeken in 2010 zijn in het oostelijke deel van het plangebied naast de genoemde soorten, gewone pad (Tabel 1 Flora- en faunawet) en heikikker (Tabel 3) aangetroffen. De rugstreeppad is tijdens de veldbezoeken niet waargenomen. Aangenomen wordt dat de rugstreeppad daarom niet in het plangebied voorkomt.

In de watergang in het midden van het oostelijk gelegen graslandje zijn in april zeven eiklonpen van heikikker aangetroffen. Geschikt landbiotoop voor deze soort is zeer beperkt aanwezig in het plangebied. In het plangebied komt een kleine populatie heikikkers voor. Alle wateren in het plangebied hebben voor de overige amfibieën verder een functie als voortplantingswater. De weilanden en struwelen hebben een functie als landbiotoop.

In de directe nabijheid van het plangebied ligt het Alblasserbos. De aangetroffen voortplantingsplaats ligt op circa 300 meter van het Alblasserbos. Het Alblasserbos bestaat uit bosaanplant met daar tussen gelegen diverse weilanden. Dit gebied vormt een geschikt leefgebied voor de heikikker. De bosaanplant en graslanden zijn een geschikt landbiotoop voor de heikikker. Waterelementen binnen de graslanden kunnen als voortplantingshabitat dienen.

Effecten en verbodsbepalingen

De ingreep zal leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van bastaardkikker, bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad. Als gevolg van de ingreep worden verbodsbepalingen overtreden met betrekking tot deze soorten (artikel 11). Bastaardkikker, bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad staan in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor soorten uit tabel 1 geldt echter een algehele vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De ingreep heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van genoemde soorten uit Tabel 1, omdat de soorten algemeen voorkomen en het aantal dieren dat in het plangebied voorkomt relatief klein is. Mitigatie is goed realiseerbaar door daarbij ook het Alblasserbos te betrekken.



Figuur 2 Te dempen voortplantingswater heikikker (oranje stippellijn)

Voor de heikikker geldt dat de ingreep zal leiden tot verlies van een klein oppervlakte matig geschikt leefgebied van een kleine populatie heikikkers. In alle

inrichtingsvarianten wordt de watergang met de functie als voortplantingswater voor heikikker gedempt (zie figuur 2). Het plangebied biedt slechts marginaal leefgebied of landbiotoop voor de heikikker, door de woningbouw wordt het echter geheel ongeschikt. In de directe omgeving van het plangebied is echter in ruime mate geschikt leefgebied, inclusief voortplantingswateren, voor de heikikker aanwezig. Voor soorten uit Tabel 3 van de Flora- en faunawet geldt dat in eerste instantie voorkomen moet worden dat er verbodsbepalingen worden overtreden. Als er geen rekening gehouden wordt met de aanwezige populatie heikikkers worden er verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. In § 3.2 zijn daarom mitigerende maatregelen opgenomen om negatieve effecten voor de heikikker en andere soorten amfibieën te voorkomen.

Tabel 2.3 Te verwachten effecten op beschermde soorten amfibieën.

Soort	Voorkomen	Effecten	Overtreding verbodsbepalingen
heikikker	zeker	verlies areaal, vernietiging voortplantingswater	Zonder mitigatie artikel 9 & 11

2.4 Reptielen

Huidige functie plangebied

In de regio is voorkomen van reptielen niet bekend, het voorkomen van reptielen in het plangebied wordt op grond hiervan uitgesloten.

Effecten en verbodsbepalingen

Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden.

2.5 Grondgebonden zoogdieren

Huidige functie plangebied

Tijdens de veldbezoeken zijn geen zoogdierensoorten waargenomen. De weilanden, slootkanten en struwelen in het plangebied hebben waarschijnlijk een functie als leefgebied voor algemeen voorkomende soorten zoogdieren uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet zoals egel, mol, haas, veldmuis, rosse woelmuis, hermelijn en wezel.

Effecten en verbodsbepalingen

De ingreep kan leiden tot een beperkt verlies van leefgebied, het doden van enkele individuen en vernietiging van verblijfplaatsen van genoemde soorten. Als gevolg van de ingreep worden verbodsbepalingen overtreden van artikel 9 en 11. Voor soorten uit Tabel 1 geldt echter een algehele vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De ingreep heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van genoemde soorten uit Tabel 1, omdat de ingreep te beperkt is qua omvang en het aantal dieren dat hiermee gemoeid is relatief klein is.

2.6 Vleermuizen

Voorkomen en functie plangebied

Tijdens de avondbezoeken voor het amfibieënonderzoek in het plangebied zijn geen vleermuizen waargenomen. De houtsingels en bosplantsoenen in het plangebied vormen op het eerste gezicht wel geschikt foerageergebied voor vleermuizensoorten als laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Vaste vliegroutes langs de singels, dit zijn vaste routes vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, zijn niet vastgesteld. Alternatieve vliegroutes en foerageermogelijkheden zijn echter ook voldoende voorhanden aan de oostzijde van het plangebied zodat het effect van het eventueel verwijderen van deze singels en houtplantsoenen geen significante invloed zal hebben. Het weiland binnen het plangebied heeft geen betekenis voor vleermuizen. Het aanbod aan open water en beplanting blijft gelijk.

Binnen het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen in bomen of gebouwen aangetroffen.

Effecten en verbodsbepalingen

De ingreep zal niet leiden tot verlies van leefgebied, het doden van enkele individuen of vernietiging van verblijfplaatsen van vleermuizen. De voorgenomen ingreep heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van vleermuizen omdat de ingreep te beperkt is.

De voorgenomen ingreep zal niet leiden tot verstoring (met wezenlijke invloed) van vleermuizen, omdat vleermuizen in de huidige situatie ook al nauwelijks gebruik zullen maken van het plangebied en de werkzaamheden overdag zullen plaatsvinden. Veranderingen binnen het plangebied hebben geen effect op de functie als foerageergebied of vliegroute. Ook na de herinrichting blijft het plangebied geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

Door de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden ten aanzien van vleermuizen.

2.7 Vogels

Voorkomen en functie

In het plangebied zijn diverse soorten broedvogels waargenomen, zoals kraakeend, nijlgans, zanglijster, grote bonte specht en rietgors. Het plangebied fungeert voor genoemde broedvogels als broedgebied zonder groot belang voor deze soorten. Tijdens het veldbezoek werd eenmaal een foeragerende bosuil waargenomen, deze soort broed niet binnen het plangebied.

Het plangebied heeft geen betekenis voor grote groepen winter-/watervogels, hiervoor is het plangebied te klein en is geen geschikt gebied voor aanwezig.

Tijdens de veldbezoeken zijn geen soorten met een jaarrond beschermd nest aangetroffen, op grond van terreinkenmerken kan voorkomen van jaarrond beschermde nesten worden uitgesloten.

Effecten en verbodsbepalingen¹

De ingreep kan leiden tot een beperkt verlies van leefgebied en aantasting broedgebied van diverse soorten broedvogels echter niet van soorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen (nestplaatsen).

In de definitieve planvorming dient met broedvogels rekening te worden gehouden. In § 3.2 zijn mitigerende maatregelen opgenomen om negatieve effecten aan broedvogels te voorkomen.

2.8 Beschermde soorten ongewervelden

Huidige functie plangebied

Tijdens het veldbezoek van 2010 zijn monsters met waterplanten verzameld en onderzocht op aanwezigheid van platte schijfhoren. In één van de monsters met waterplanten zijn enkele platte schijfhorens aangetroffen. Deze waterslak is een (zeer) algemeen voorkomende soort in het veenweidegebied. De aanwezigheid van een goed ontwikkelde ondergedoken watervegetatie is de enige specifieke eis voor het voorkomen van deze soort. Tijdens het veldbezoek in 2010 zijn de algemeen voorkomende zeggendoortje, kleine vos, spinnende watertor en geelgerande waterroofkever waargenomen.

De betekenis van het plangebied voor platte schijfhoren is beperkt, de soort vindt in de directe omgeving voldoende geschikte wateren.

Effecten en verbodsbepalingen

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied en het doden van enkele individuen van platte schijfhoren. Als gevolg van de ingreep worden verbodsbepalingen overtreden voor de platte schijfhoren (artikel 9 en 11). Dit heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soort, omdat de ingreep te beperkt is en het aantal dieren dat hiermee gemoeid is relatief klein is.

In de definitieve planvorming dient met bovengenoemde soorten rekening te worden gehouden. In § 3.2 zijn mitigerende maatregelen opgenomen om de schade aan deze soorten te verminderen of te voorkomen.

Tabel 2.8 Te verwachten effecten op beschermde soorten ongewervelden.

Soort	Voorkomen	Effecten	Overtreding verbodsbepalingen
Platte schijfhoren	zeker	verlies areaal, doden individuen	Zonder mitigatie artikel 9 en 11

¹ Het ministerie van LNV beschouwt de nesten van tenminste de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw (toelichting ontheffingsformulier, augustus 2009).

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Flora- en faunawet: conclusies ten aanzien van ontheffingsaanvraag

De conclusies zijn opgesteld op basis van de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

- Bij het dempen van sloten moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van kleine modderkruiper en bittervoorn. Andere beschermde vissen zijn niet aangetroffen. Aanbevelingen zijn opgenomen in § 3.2.
- Bij het dempen van de sloten moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van heikikker. Aanbevelingen zijn opgenomen in § 3.2.
- Bij het dempen van sloten moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van platte schijfhoren. Andere beschermde ongewervelden zijn niet aangetroffen. Aanbevelingen zijn opgenomen in § 3.2.
- Bij het verwijderen van de vegetatie moet rekening worden gehouden met broedvogels. Aanbevelingen zijn opgenomen in § 3.2.
- De sloten, struweel en grasland in het plangebied hebben betekenis voor algemene soorten amfibieën en zoogdieren. Voor deze soorten van Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt een vrijstelling van verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ingrepen.

Indien de in dit rapport voorgestelde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd zal geen sprake zijn van een overtreding van verbodsbepalingen. Een ontheffingsaanvraag is dan niet nodig.

3.2 Aanbevelingen

Uit de Flora- en faunawet vloeien verplichtingen voort om de effecten te mitigeren. Deze worden hieronder nogmaals kort weergegeven. Tenzij anders aangegeven zijn deze maatregelen met elkaar in overeenstemming te brengen.

- Voorafgaande aan de werkzaamheden binnen het plangebied dient de aanwezige vegetatie op de oevers en kavels gemaaid te worden. Hierdoor wordt het plangebied ongeschikt als landhabitat voor de heikikker. De maaiwerkzaamheden dienen voor het dempen van de watergang uitgevoerd te worden, in de maanden september tot november.
- Voorafgaande aan het dempen van de sloten dient de aanwezige ondergedoken watervegetatie overgebracht te worden naar watergangen die behouden blijven. In deze planten kunnen platte schijfhorens zitten.
- Indien voorafgaand aan het dempen van watergangen geschoond wordt, dient de bagger (met behulp van ecologische begeleiding) gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van vissen en amfibieën. Deze dienen overgezet te worden naar te behouden watergangen.

- Werkzaamheden (dempen, herprofilering) aan de watergangen dienen uitgevoerd te worden buiten de voortplantingstijd en winterrust van vissen en amfibieën. Dit betekent dat deze werkzaamheden bij voorkeur van september tot november plaatsvinden, bij een watertemperatuur boven de 10 graden Celsius maar beneden de 18 graden Celsius.
- Bij het dempen van de sloten wordt geadviseerd één richting uit te werken en wel zodanig dat de aanwezige vis kan wegvluchten naar watergangen die behouden blijven.
- Indien er voor vissen geen mogelijkheid is om te vluchten naar naburige watergangen dienen de aanwezige vissen weg gevangen en overgezet te worden naar te behouden watergangen. Dit dient onder ecologische begeleiding worden uitgevoerd.
- Bij de inrichting van de nieuw te graven watergangen en herprofilering watergangen dient rekening gehouden te worden met het leefgebied van de strikt beschermde bittervoorn, kleine modderkruiper en heikikker. Dit kan door de watergangen binnen en rondom het plangebied geschikt te maken voor genoemde soorten. Dit kan door deze in te richten met een natuurlijk profiel.
- Voor de heikikker dient een alternatieve voortplantingslocatie te worden gerealiseerd binnen circa 300 meter van het plangebied. Dit kan bijvoorbeeld binnen het Alblasserbos. Deze alternatieve voortplantingslocatie dient te worden aangelegd voordat de huidige wordt gedempt.
- Voorafgaand aan het bouwrijp maken van het plangebied dient het plangebied te worden onderzocht op de aanwezigheid van amfibieën (in het bijzonder heikikker). Aangetroffen exemplaren dienen te worden weggevangen en verplaatst naar ander geschikt leefgebied in de omgeving. Het plangebied zelf dient te worden afgeschermd voor amfibieën door middel van speciale amfibieënschermen om te voorkomen dat amfibieën weer van buiten af het plangebied kunnen binnen trekken.
- Normaliter dient voor het vernietigen van leefgebied van bittervoorn, kleine modderkruiper en heikikker een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag. Wanneer bovengenoemde mitigerende maatregelen voor heikikker, bittervoorn en kleine modderkruiper worden uitgevoerd is geen ontheffingsaanvraag ex artikel 75 noodzakelijk. Wanneer afgeweken wordt van bovenstaande maatregelen dienen deze overgelegd te worden met het bevoegd gezag (DLG/DR).
- Bij de werkzaamheden dient verstoring van in gebruik zijnde nesten te worden voorkomen. Aanbevolen wordt de werkzaamheden buiten het broedseizoen te verrichten. Het broedseizoen loopt ongeveer van half maart tot augustus. Indien de werkzaamheden binnen dit seizoen plaatsvinden kunnen deze worden uitgevoerd indien eerst ter plaatse is vastgesteld dat met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Dit kan door voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden het werkterrein te controleren op de aanwezigheid van nesten.

4 Literatuur

- Brekelmans, F.L.A., L.S.A. Anema, C. Heunks & R. van Eekelen, 2007. Beschermde soorten Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard. Uitwerking gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Rapport 07-052. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Dirksen, S. & R. van Eekelen, 2003. Vinkenwaard-zuid, Alblasserdam: veldonderzoek in verband met beschermde soorten Flora- en faunawet. Rapport 03-071. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Eekelen, R. van, 2009. Notitie bevindingen veldbezoek Vinkenvolderweg. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Eekelen, R. van, D.M. Soes & G.C. Pellekaan, 2006. Kruipers in de polder. Inventarisatie en soortbeschermingsplan kamsalamander, rugstreeppad, heikikker en grote modderkruiper in Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Rapport 06-123. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Eekelen, R. van, 2007. Soortbeschermingsplan heikikker Noord-Brabant. Met sprongen vooruit in Noord-Brabant. Rapport 07-043. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Heijkers, D.W., 2008. Aanleg compressorstation Wijngaarden. Natuuronderzoek & projectplan ten behoeve van toetsing Flora- en faunawet & Natuurbeschermingswet 1998. Natuurbalans, Nijmegen
- Heijkers, D.W., 2008. Aanleg aardgastransportleiding Wijngaarden – Hollands Diep. Natuuronderzoek & projectomschrijving ten behoeve van toetsing Flora- en faunawet. Natuurbalans, Nijmegen
- Heijkers, D.W., 2007. Aanleg aardgastransportleiding Open Season Wijngaarden – Zelzate. Onderzoek flora en fauna in kader van natuurwetgeving en MER. Natuurbalans, Nijmegen
- Hoefsloot, G. & R. van Eekelen, 2006. Beoordeling beschermde soorten in te baggeren wateren in de gemeente Nieuw Lekkerland. Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet. Rapport 06-262. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Hoefsloot, G. & R. van Eekelen, 2006. Beoordeling beschermde soorten ringsloot Over 't Spoor Hardinxveld-Giessendam. Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet. Rapport 06-233. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Krekels, R., Th. de Jong & K. Mostert, 2004. Krabbescheer & Groene Glazenmaker in de provincie Zuid-Holland. Provincie Zuid-Holland, Den Haag.
- Limpens, H., K. Mosterd & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Ministerie van LNV, 2009. Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, nr. 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV, 2005b. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.
- Mostert, K. & J. Willemsen, 2008. Werkatlas Verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Delft
- Provincie Zuid-Holland, 2004. Beschermde planten en dieren in Zuid-Holland. De verspreiding van de Europese Habitatrichtlijnsoorten in kaart. Provincie Zuid-Holland, Den Haag.

- Schut, D., 2008. Quick scan natuur Toegangsweg CS Wijngaarden 2008. Veldonderzoek en analyse ten behoeve van toetsing aan Flora- en faunawet en natuurbeschermingswet 1998. Natuurbalans, Nijmegen
- Soes, D.M., R. van Eekelen & G.C. Pellikaan, 2005. Heikikker en rugstreeppad in de polder. Verspreiding en habitatvoorkeur in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Rapport 05-086. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Zollinger, R., R. Creemers & F. Spikmans, 2003. Gegevensvoorziening vis- en amfibieënsoorten Annex II Habitatrichtlijn. Overzicht beste leefgebieden kamsalamander, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad. RAVON, Nijmegen.

www.wetten.nl.

www.omgevingsvergunning.vrom.nl/

www.telmee.nl

www.waarnemingen.nl

www.vrom.nl/pagina.html?id=3410 (*nota ruimte*)

geo.zuid-holland.nl/geo-loket/kaart_pehs.html

Bijlage 1 Veldformulier

Veldformulier <i>Quick Scan</i>		 Bureau Waardenburg bv Adviseurs voor ecologie & milieu Postbus 363, 4180 AJ Culemborg T: 0345 - 512710, Fax: 0345 - 519849 e-mail: info@bureau.nl website: www.bureau.nl		Projectnr:		Naam plangebied:	
Het gehele terrein vlakdekkend doorlopen? JA NEE		Datum:		Medewerker:			
Foto's gemaakt? JA NEE		Begintijd:		Eindtijd:			
Gebruikte instrumenten/werktuigen:							
Gesproken met (omwonende/beheerder):							
Beschrijving plangebied		ja	nee	deels	nvt	opmerkingen	
beschrijving relatie plangebied met omgeving gemaakt?							
beschrijving openheid terrein, verstoring gemaakt? mogelijkheden weidevogels, watervogels, wintervogels?							
beschrijving verschillende vegetaties gemaakt? samenstelling, structuur, voedselrijkdom							
beschrijving vleermuislandschapselementen gemaakt? aanwezigheid (doorlopende) lanen, vaarten, dijken, bosschages							
beschrijving bos gemaakt? ouderdom, soorten, structuur mogelijkheden holbewoners							
beschrijving watertype gemaakt? sloot, ven, breedte, kwel, bodemtype tijdelijkheid enz.							
beschrijving schuurtjes/gebouwtjes gemaakt? ouderdom, opbouw, tbv soorten mogelijkheden dierlijke bewoning							
Land- en watervegetatie							
controle beschermde planten let ook op (onbeschermde) Rode lijstsoorten							
controle waardplanten van beschermde vlinders, libellen, kevers							
Wateren							
controle zoetwatermosselen (bittervoorn broedkamers)							
controle ei(sno)eren van salamanders, kikkers, padden, vissen							
bemonstering amfibieën, vissen, waterkevers, libellenlarven met schepnet							
bemonstering platte schijfhoren waterplanten uit sloten meenemen							
Gebouwen, erven, verharding							
controle uilen, marters, zwaluwen geschiktheid, nesten, mest enz.							
controle vleermuizen invliegopeningen, verblijfplaatsen, mest, aanwezigheid							
controle daken op broedende meeuwen, sterns, steltlopers, eventueel navragen bij lokale groepen.							
controle plaatmateriaal, tegels, boomstammen omkeren voor amfibieën, reptielen en zoogdieren							
controle muurplanten							

Sporen e.d.					
controle	holen en legers				
in grond, oever of onder waterlijn					
controle	nesten				
vogel, dwerg/hazelmuis eekhoorn, mierenhopen, broeihopen					
controle	boomholten				
vleermuizen, marters, uilen, andere holenbroeders					
controle	pootafdrukken, krabsporen				
haren, veren, dode dieren					
controle	uitwerpselen, braakballen				
prooiresten, knaagsporen aan planten					
controle	huidjes				
libellen, hagedissen, slangen					
controle	huisjes				
wijngaardslak					
bemonstering	strooisel				
korfslakken (nb: zelden van toepassing)					
Opmerkingen (bijv. in kader gebruikte ontheffing FFW)					
(o.a. materiaal uit veld meegenomen voor determinatie?)					

Bijlage 2 Wettelijk kader

1.1 Inleiding

In deze bijlage wordt in het kort beschreven wat de wettelijke kaders zijn voor opstellen van ecologische beoordelingen van ruimtelijke ingrepen en andere handelingen. In de natuurbeschermingswetgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet (§1.2 van deze bijlage), de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998 (§1.3). Met deze wetten geeft Nederland invulling aan de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht zal vanaf 1 oktober 2010 de procedures bij ruimtelijke ingrepen ingrijpend wijzigen (§ 1.4). Ook wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten (§ 1.5) en de Ecologische Hoofdstructuur (§ 1.6) bij ecologische toetsingen.

1.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen.

De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen.

De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)

Artikel 8:	Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
Artikel 9:	Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
Artikel 10:	Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
Artikel 11:	Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.
Artikel 12:	Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.
Artikel 13:	Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en ontheffingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader hiervoor is vastgelegd in het Vrijstellingenbesluit. Er gelden verschillende regels voor verschillende categorieën werkzaamheden.

Er zijn vier beschermingsregimes corresponderend met vier groepen beschermde soorten (tabellen 1 t/m 3 en vogels).

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit of in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Uit recente jurisprudentie blijkt dat de regels voor de Habitatrichtlijnsoorten nog strikter zijn²

Voor bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing (zie onder).

Voor de soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt hetzelfde regime, met één grote beperking. Ontheffing of vrijstelling kan niet worden verleend voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer en gebruik, tenzij er (tevens) sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, of in het belang van het milieu, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van wilde flora en fauna. Voor deze groep soorten kan overigens geen vrijstellingen worden verleend voor artikel 10 (verontrusting).

Vogels.

Alle inheemse vogels zijn strikt beschermd. Ontheffing of vrijstelling kan alleen worden verkregen op grond van openbare veiligheid, volksgezondheid of bescherming van flora en fauna. De Vogelrichtlijn noemt zelfs 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet als grond³.

Dat betekent dat in beginsel alle activiteiten die kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van in gebruik zijnde nesten buiten het broedseizoen moeten worden uitgevoerd.

Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd⁴.

² Zie uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, 21 januari 2009 zaaknr. 200802863/1 en 13 mei 2009 nr. 200802624/1), en Rechtbank Arnhem, 27 oktober 2009 zaaknr. AWB 07/1013. Zie tevens de brief van het ministerie van LNV d.d. 26 augustus 2009 onder kenmerk ffw2009.corr.046 en de Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.

³ Zie de vorige voetnoot.

⁴ Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang (zoals ruimtelijke ontwikkeling en inrichting);
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt.

In veel gevallen kan voorkomen worden dat een ontheffing nodig is, als mitigerende maatregelen er voor zorgen dat de functionele leefomgeving van dieren in tact blijft. Vooral voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vogels is dit cruciaal (omdat er alleen ontheffing kan worden verkregen na zware toetsing).

1.3 Wabo en omgevingsvergunning

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) wordt op 1 oktober 2010 van kracht. De Wabo voegt een groot aantal (circa 25) vergunningen, ontheffingen en andere toestemmingen samen tot één omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is nodig voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, zoals sloop, bouw, aanleg en gebruik, als die een plaatsgebonden karakter hebben en dat van invloed kunnen zijn op de “fysieke leefomgeving”. Dit omvat alle fysieke waarden in de leefomgeving, zoals milieu, natuur, landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Als hoofdregel kent de Wabo het bevoegd gezag toe aan B&W van de gemeente waar het project (in hoofdzaak) zal worden uitgevoerd. Voor projecten van provinciaal belang kunnen GS het bevoegd gezag zijn, voor projecten van nationaal belang een minister.

De ontheffing Flora- en faunawet en de vergunning Natuurbeschermingswet 1998, die voor een ruimtelijke ingreep nodig kunnen zijn, worden “aangehaakt” bij de omgevingsvergunning. Dat wil zeggen dat bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning ook een toetsing aan Ffwet en/of Nbwet moet worden gevoegd. De aanvraag wordt dan aan het oorspronkelijke bevoegde gezag (Ffwet: LNV; Nbwet: GS of LNV) voorgelegd. Die zal dan toestemming geven in de vorm van een Verklaring van geen bezwaar (Vvgb). De inhoudelijke toetsing zal niet veranderen.

Op aanvragen voor een omgevingsvergunning, die mede betrekking hebben op Flora- en faunawet en/of Natuurbeschermingswet 1998 is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing.

1.5 Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van

maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddestoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2009). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld.

Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden gegeven. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.